

INNOVATION IQTISODIYOT

Ilmiy-amaliy elektron jurnal

ИННОВАЦИОННАЯ ЭКОНОМИКА

Научно-практический электронный журнал

THE INNOVATION ECONOMY

Electronic Scientific and Practical Journal

2025 / 3

@QMI_Instituti

Qarshi shahri,
Mustaqillik ko'chasi 225 - uy

www.kstu.uz
www.ojs.qmii.uz

INNOVATION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY ELEKTRON
JURNAL

3-jild
3-son
iyun, 2025

June 2025
Volume 3
Number 3

ИННОВАЦИОННАЯ ЭКОНОМИКА
Научно-практический
электронный журнал

THE INNOVATION ECONOMY
Electronic Scientific and Practical
Journal

INNOVATSION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY ELEKTRON JURNAL

ISSN: 3030-315X

ojs.qmii.uz

Muassis:

Qarshi davlat texnika universiteti

Tahririyat Kengashi raisi:

R.X.Ergashev, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Qarshi davlat texnika universiteti

Tahririyat Kengashi raisi o'rinbosari:

S.N.Xamrayeva, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Qarshi davlat texnika universiteti

Mas'ul muharrir:

N.A.Ochilova, PhD, dotsent

Qarshi davlat texnika universiteti

Texnik muharrir:

F.F.Haqqulov, PhD

Qarshi davlat texnika universiteti

Jurnal har oyda bir marotaba elektron shaklda jurnalning rasmiy sayti orqali nashr etiladi.

Tahririyat manzili:

180100, Qarshi shahri, Mustaqillik ko'chasi 225-uy

Tel.: +998 (75) 221 09 23

+998 (93) 902 72 63

Faks: +998 (75) 221 1395

E-mail: innoeconomic@qmii.uz

“Innovatsion iqtisodiyot” ilmiy - amaliy elektron jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2025-yil 5-apreldagi 369-sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan

Jurnalda quyidagi ruknlar asosida maqolalar nashr etiladi:

1. Nazariya va metodologiya
2. Raqamli iqtisodiyot
3. Mintaqa va tarmoqlar iqtisodiyoti
4. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik
5. Inson kapitali iqtisodiyoti
6. Menejment va marketing
7. Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
8. Moliya, kredit va investitsiya
9. Ekonometrika va statistika
10. Xizmat ko'rsatish va turizm sohasi

TAHRIRIYAT KENGASHI:

Tahririyat Kengashining xalqaro a'zolari:

Овчиников Виктор Николаевич – i.f.d., professor, akademik (Janubiy Federal Universitet, Rossiya)

Солодовников Сергей Юревич – i.f.d., professor (Belorussiya milliy texnika universiteti)

Сидиров Виктор Александрович - i.f.d., professor, (Kuban davlat universiteti)

Шевченко Игорь Викторович - i.f.d., professor (Kuban davlat universiteti, Rossiya)

Kusainov Xalel Xaymullayevich - i.f.d., professor (Qozog'iston davlat texnologiya universiteti)

Samandarzoda Iskandar Hakim - i.f.d., i.f.d., professor (SH.Shotemur nomidagi Tojikiston agrar universiteti)

Гибадуллин Артур Артурович Национальный исследовательский университет Московский энергетический институт

Войнаш Сергей Александрович Казанский приволжский (федеральный) университет

Пуляева Валентина Николаевна Финансовый университет при Правительстве РФ

Морковкин Дмитрий Евгеньевич Финансовый университет при Правительстве РФ

Садриддинов Манучехр Исломиiddинович Международный университет туризма и предпринимательства Таджикистана, Душанбе

Перская Виктория Вадимовна директор Института исследований международных экономических отношений, Финансовый университет при Правительстве РФ

Молчанов Игорь Николаевич Профессор экономического факультета. Московский государственный университет имени М.В. Ломоносова

Басова Мария Михайловна Заместитель декана факультета налогов, аудита и бизнес-анализа Финансовый университет при Правительстве РФ

Чупин Александр Леонидович Заместитель декана экономического факультета Российский университет дружбы народов имени П.Лумумбы

Незаймакин Валерий Николаевич Профессор кафедры финансов и кредита Российский государственный гуманитарный университет

Никонорова Алла Владимировна Доцент кафедры экономической теории Финансовый университет при Правительстве РФ

Дмитриева Ольга Александровна Доцент кафедры налогов и налогового администрирования факультета налогов, аудита и бизнес-анализа Финансовый университет при Правительстве РФ

Швец Юрий Юрьевич Лаборатория управления инновациями, Институт проблем управления Российской академии наук

Колосова Елена Валерьевна Лаборатория управления инновациями, Российский экономический университет имени Г.В. Плеханова

Tahririyat Kengashi a'zolari:

Gulyamov Saidaxror Saidaxmedovich - i.f.d., professor, akademik

Bozorov Orifjon Shodiyevich – t.f.n., dotsent

Pardayev Mamayunus Qarshiboyevich - i.f.d., professor

Vaxabov Abduraxim Vasikovich – i.f.d., professor

Hakimov Obidjon Arzikulovich – i.f.d., professor

Navruz-zoda Baxtiyor Negmatovich - i.f.d., professor

Xatamov Ochildi Qurbonovich- i.f.d., professor

Fayziyeva Shirin Shodmonovna- i.f.n., professor

Jumayeva Gulrux Jo'raqulovna - i.f.n., professor

Egamberdiyeva Salima Raimovna - i.f.n., dotsent

Erkayeva Gulbahor Panjiyevna - i.f.n., professor

Amirqulov Shuhrat Olimovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Samiyeva Gulnoza Toxirovna-i.f.f.d., (PhD), dotsent

Aliqulov Azamat Tuyg'unovich -i.f.f.d., (PhD), dotsent

Aminov Fazliddin Baxadirovich- i.f.n., dotsent

Xo'jaqulova Nigora Rustamovna - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Turobov Sherzod Alisherovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Alimova Munisa Yulchiyevna - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Ergasheva Nasiba Raxmatullayevna - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Boboqulov Sanjar Baxromkulovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Djalilov Raxmonkul Hamidovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Nomazov Baxrom Bobomurodovich - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Alimxanova Nigora Alimxanovna - i.f.f.d. (PhD) dotsent

June 2025

Volume 3

Number 3

INNOVATION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY ELEKTRON
JURNAL

Mintaqada innovatsion salohiyat va inson kapitali rivojlantirish vositalarini ishlab chiqish

Ubaydullayev G'ayrat Zuvaytovich

Разработка инструментария для развития инновационного потенциала и человеческого капитала в регионе

Убайдуллаев Гайрат Зувайтович

Development of tools for the development of innovative potential and human capital in the region

Ubaydullaev Gayrat Zuvaytovich

Received: June 11, 2025 Revised: June 13, 2025 ■ Accepted: June 20, 2025 ■ Published Online: June 30, 2025

- **Annotatsiya:** Ushbu maqolada, mintaqada innovatsion salohiyat va inson kapitali rivojlanishidagi nazariy va uslubiy asoslarini o'rganish hamda rivojlantirish vositalarini ishlab chiqish bo'yicha ma'lumotlar keltirilgan. Shuningdek hududning innovatsion salohiyatini rivojlantirish va iqtisodiyotda inson kapitalidan samarali foydalanish o'rtasidagi bog'liqlikni o'rganilayotgan hodisa va jarayonlarning uyg'unligi mantiqini aks ettiruvchi o'ziga xos fikrlar keltirilib tahlil qilingan.
- **Kalit so'zlar:** Inson kapitali va innovatsion salohiyat, mintaqaviy innovatsion iqtisodiyot, mintaqaning innovatsion salohiyatini baholash, inson kapitalini baholash ta'lim-fan-ishlab chiqarish, mehnat resurslari.
- **Аннотация:** В статье представлены сведения по исследованию теоретико-методологических основ развития инновационного потенциала и человеческого капитала региона и разработки инструментов развития. Также проанализирована взаимосвязь развития инновационного потенциала региона и эффективного использования человеческого капитала в экономике, представлены конкретные идеи, отражающие логику взаимосвязанности изучаемых явлений и процессов.
- **Ключевые слова:** Человеческий капитал и инновационный потенциал, региональная инновационная экономика, оценка инновационного потенциала региона, оценка человеческого капитала образование-наука-производство, трудовые ресурсы.
- **Abstract:** The article presents information on the study of theoretical and methodological foundations for the development of innovative potential and human capital in a region and the development of development tools. It also analyzes the relationship between the development of innovative potential in a region and the effective use of

human capital in the economy, and presents specific ideas that reflect the logic of the interrelationship of the phenomena and processes under study.

- **Keywords:** Human capital and innovation potential, regional innovation economy, assessment of the innovation potential of a region, assessment of human capital education-science-production, labor resources.

KIRISH

Prezidentimiz Sh.M.Mirzayevning mamlakatimizda keng ko'lamli demokratik o'zgarishlar, jumladan ilm-fan va ta'lim-tarbiya sohasidagi islohotlar orqali O'zbekistonda yangi uyg'onish davri, ya'ni Uchinchi Renessans poydevorini yaratish borasidagi sa'y-harakatlari kutilgan natijalar berishiga to'la asos bor, deb baholanmoqda.

Prezidentimiz ta'kidlaganidek: "Bizning havas qilsa arziydigan ulug' tariximiz bor. Havas qilsa arziydigan ulug' ajdodlarimiz bor". Bunda, avvalo, ta'lim va tarbiyani rivojlantirish, sog'lom turmush tarzini qaror toptirish, ilm-fan va innovatsiyalarni taraqqiy ettirish milliy g'oyamizning asosiy ustunlari bo'lib, xizmat qilishi lozim deb ta'kidlab o'tdilar [1].

Tadqiqot mavzusining dolzarbligi. Yangi iqtisodiy doktrinaning asosiy tamoyili ichki xaziralarni safarbar etish va ulardan samarali foydalanish asosida iqtisodiy rivojlanishni ta'minlashdan iborat bo'lib, ular orasida xo'jalik yurituvchi subyektlarning innovatsion salohiyati etakchi o'rin tutadi.

Inson kapitalini rivojlantirish hozirgi zamonaviy sharoitda tor ma'noda-korxona va muassasalar doirasida ahamiyat kasb etib qolmay, balki jamiyatning asosiy mazmuniga aylanmoqda. Cheksiz imkoniyatlarga qodir inson kapitalini rivojlantirish iqtisodiyotning joriy va istiqboldagi o'sishiga xizmat qilishi o'z isbotini topmoqda.

Yangi iqtisodiy doktrinaning asosiy qoidasi ichki xaziralarni safarbar etish va ulardan samarali foydalanish asosida iqtisodiy rivojlanishni ta'minlashdan iborat bo'lib, ular orasida tadbirkorlik sub'yektlarining innovatsion salohiyati etakchi o'rin tutadi.

Innovatsion potentsialni rivojlantirish, ta'rifi ko'ra, egalari innovatsiyalarni rivojlantirish va ularni tayyor innovatsion mahsulotlarni sotish orqali bozorni tijoratlashtirishni amalga oshiradigan inson kapitalidan samarali foydalanmasdan amalga oshirish mumkin emas. Zamonaviy iqtisodiy voqe'liklarda inson kapitalidan samarali foydalanish va innovatsion potentsialni rivojlantirish o'rtasidagi bog'liqlik mavjudligi faktini tan olish ob'ektiv voqe'lik bo'lib, tadqiqotning ko'plab turli jihatlarini ilmiy tadqiqot ob'ekti hisoblanadi. Inson kapitali va innovatsion salohiyatni mustaqil iqtisodiy hodisa sifatida tadqiq qilishning nazariy va uslubiy asoslari hozirda umumiy shaklda shakllangan. Biroq, ularning rivojlanishining o'rganish kontekstida yanada rivojlantirish talab etiladi.

ADABIYOTLAR TAHLILI

Inson kapitaliga oid masalalar qator olimlar tomonidan tadqiq etilgan va hilma-xil ilmiy ta'riflar berilgan. Xususan, K. X. Abdurahmonov, E. M. Muxitdinov, Z. G. Shakarov va boshqalarning ilmiy maqolasida inson resurslariga bo'lgan talabni ta'minlash uchun iqtisodiyotning kelajakdagi intellektual, innovatsion va malakali inson kapitalining qiymati inson kapitalini samarali amalga oshirish muammolarini hal qilish, mamlakatning strategik iqtisodiy taraqqiyoti, iqtisodiyotning innovatsion rivojlanishining asosiy ishlab chiqaruvchi kuchi kadrlarga bo'lgan talabini bashorat qilish uchun etarli miqdordagi yondashuv va usullar ishlab chiqilgan bo'lib bular jumlasiga "iqtisodiyot – mehnat bozori – kasb-hunar ta'limi" dinamik tizimining makroiqtisodiy kompleks modeli, qo'llanilishi bilan bog'laydigan model, hamda mehnat bozorining prognozli ehtiyojlarini tahlil qilish modellari tahlil qilingan [2]. V. Golubkin jahon iqtisodiyotining globallashuvi davrida intellektual kapital sohasidagi hukmron tendentsiyalarni hisobga olgan holda, hududning innovatsion salohiyatini rivojlantirish va iqtisodiyotda inson kapitalidan samarali foydalanish o'rtasidagi bog'liqlikni boshqarish inson manfaatlariga bo'ysunishi kerak degan g'oyani ilgari surgan, olingan natijalar mintaqaning innovatsion salohiyati va inson kapitali o'rtasidagi munosabatlar sohasidagi mavjud nazariy ishlanmalarni to'ldirish va kengaytirish, zamonaviy bilimga asoslangan iqtisodiyot talablariga va globallashuv muammolariga javob beradigan, inson kapitalini rivojlantirish tizimini yaratishga imkon beradi [3]. E. Okounkova iqtisodiy tizimlarning innovatsion rivojlanishida inson kapitalining roli to'g'risidagi ilmiy maqolasida inson kapitalini kengaytirilgan takror ishlab chiqarishning asosiy sharti uning to'planishi va takomillashtirilishi bo'ladi, modeldagi innovatsiyalarni kapitalashtirish texnologiyalari maqsadga erishishning zaruriy sharti - inson kapitalini rivojlantirish va undan innovatsion iqtisodiyotda foydalanish samaradorligini oshirish bilan ta'minlangan mintaqaning innovatsion salohiyatini kengaytirilgan takror ishlab chiqarish o'rtasidagi bog'liqlikni ta'minlovchi vosita sifatida yangi texnologiyalar, ishlab chiqarishning yangi omillari yangi bilimlarning paydo bo'lishi va qo'llanilishi bilan bog'liq bo'lgan taqdirdagina mumkin bo'lishini ko'rsatib berdi [4]. Bibik S.N., Ващуккина Yu.Yu., Grachev, S.A. lar ham o'zlarining ilmiy mavzularida intellektual, innovatsion va malakali inson kapitalining qiymati inson kapitalini samarali amalga oshirish muammolarini hal qilish,

mamlakatning strategik iqtisodiy taraqqiyoti, iqtisodiyotning innovatsion rivojlanishining asosiy ishlab chiqaruvchi kuchi sifatidagi rolini inson kapitalini baholashga mo'ljallangan amaliy uslubiy ishlanmalari mintaqaning innovatsion salohiyatini baholash bilan bog'liqligi uchun tahlil qilinadi. Usullar mazmunini batafsil tahlil qilish natijalariga ko'ra, inson kapitalini baholash usullari mintaqaning innovatsion salohiyatini baholash usullariga qaraganda kengroq mazmunli xilma-xillik bilan tavsiflanadi, bu baholash predmetiga inson kapitalining sifat xususiyatlarini kiritish bilan bog'liq, innovatsion potentsialni baholash esa faqat uning miqdoriy parametrlari bilan cheklangan usullar va muammolar mavjudligi bilan tavsiflanadi deb ta'kidlaydilar[5].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Zamonaviy geosiyosiy sharoitda mintaqaning innovatsion salohiyati innovatsion asosda faoliyat yurituvchi milliy iqtisodiyotni rivojlantirishning poydevori hisoblanadi. Hududning innovatsion salohiyatini yuksaltirish, inson kapitalidan samarali foydalanmasdan turib rivojlantirish mumkin emas. Ularning rivojlanishining kutilmaganligini baholash vositalarini ishlab chiqish muammolari alohida ahamiyatga ega bo'lib, tadqiqot nimaga qaratilganligiga bog'liq bo'ladi. Tadqiqot jarayonida mintaqada innovatsion salohiyat va inson kapitali rivojlantirish vositalarini ishlab chiqishda dialektika, iqtisodiy tahlil qilish, qiyosiy taqqoslash, statistik guruhlash, monografik kuzatish, induksiya, deduksiya, mantiqiy va abstrakt fikrlash hamda istiqbolli bashoratlash usullaridan keng foydalanilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqotning asosiy natijalari quyidagilardan iborat:

Mintaqaviy iqtisodiyotda innovatsion salohiyat va inson kapitali o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikning nazariy asoslanishi keltirilgan bo'lib, uning doirasida:

- yondashuvlarning mazmunli tahlili (resurs, xulosa, faoliyatga asoslangan, sub'ektiv investitsiyalar, transformatsion, faktorli, tarkibiy, kriterial, samarali, funktsional, jarayon, maqsadli, axborot, institutsional, moyillik, vaziyat) innovatsion salohiyatning mohiyati mintaqada amalga oshiriladi, uning natijalari asosida talqin qilishning asosiy jihatlari yoritiladi;
- yangi g'oyani tijorat qiymatiga ega bo'lgan tayyor ishlab chiqarish mahsulotiga aylantirish jarayoni bosqichlari ketma-ketligi mantig'ida shakllantirilgan innovatsion mualliflik varianti "innovatsiyani ilmiy rivojlantirish taklif etiladi, (ta'lim, intellektual salohiyat) - innovatsiyalarni rag'batlantirish (axborot, infratuzilma, marketing salohiyati)

- innovatsiyalarni (axborot, infratuzilma, marketing potentsiallari) amalga oshirish, uning bog'lovchi bo'g'ini inson salohiyati bo'lib, u faqat innovatsiyalarni joriy etish bosqichida inson kapitaliga aylanadi;

- hududning innovatsion salohiyatini oshirishning asosiy modellariga taqlid va tashabbus. Mintaqaning innovatsion rivojlanishining manbasi mintaqadan tashqarida ishlab chiqilgan innovatsiyalar va innovatsion texnologiyalar bo'lib, ularni mintaqaviy iqtisodiyotga joriy etish mintaqaning tashqi kapital oqimlari tizimlarida ishtirokini ta'minlaydi. Venchur modeli "o'z" nomoddiy kapitalning mavjudligini nazarda tutadi, uning shakllanishi uchun intellektual tarkibiy qismi bo'lgan inson kapitali uning ishlatilishi mintaqaning innovatsion qiyofasini shakllantiradi, innovatsion mahsulotlarni yaratish va ularni mintaqaviy chegaralardan tashqarida ilgari surishni ta'minlaydi.

Inson kapitali fenomeni ochilib, uning mohiyati zaxira, resurs, innovatsiya, kapital, daromad, mehnat, ishlab chiqarish, takror ishlab chiqarish va investitsiya yondashuvlarida talqin qilishning asosiy qoidalarini ajratib ko'rsatish orqali o'rganiladi. Innovatsion kompetentsiyani shakllantiradigan inson kapitali turlarining munosabatlarini aks ettiruvchi asosiy (Ta'lim, kasbiy, malaka) va ilg'or (intellektual, innovatsion, kompetentsiya) darajalarga bo'lingan inson kapitali tarkibiy qismlarining ikki darajali tuzilishi ishlab chiqiladi. Intellektual, innovatsion va malakali inson kapitalining qiymati inson kapitalini samarali amalga oshirish muammolarini hal qilish, mamlakatning strategik iqtisodiy taraqqiyoti, iqtisodiyotning innovatsion rivojlanishining asosiy ishlab chiqaruvchi kuchi sifatidagi rolini tushunish uchun zarur deb ta'kidlanadi[2].

Hududning innovatsion salohiyatini rivojlantirish va iqtisodiyotda inson kapitalidan samarali foydalanish o'rtasidagi bog'liqlikni o'rganishga o'rganilayotgan hodisa va jarayonlarning epistemologik, ontologik, aksiologik va prakseologik jihatdan uyg'unligi mantiqini aks ettiruvchi o'ziga xos falsafiy yondashuv taklif etiladi.

Innovatsion iqtisodiyotda foydalanish kontekstida yangi bilim va malakalarni kapitallashtirish uchun tegishli omillarning umumlashtirilgan tarkibi shakllantirildi (inson kapitalining rivojlanishi va mintaqaning innovatsion salohiyatining o'sishi o'rtasidagi ikki tomonlama munosabatlarga vositachilik qiluvchi jarayon[3].

Inson kapitalining innovatsion kompetensiyasini shakllantirishga ta'sir etuvchi omil-katalizatorlar (yangi bilim va malakalardan foydalanishni tezlashtiruvchi) va omil-to'siqlar (yangi bilim va malakalardan amaliy foydalanishda qiyinchilik va to'siqlar yaratish) aniqlangan.

Mintaqaning innovatsion salohiyati va inson kapitalini baholashning uslubiy qoidalari ishlab chiqilgan, xususan: baholash jarayonida qo'llaniladigan usullarning ikki darajali tarkibi taqdim etilgan. Birinchi daraja universal baholash usullari

bilan ifodalanadi, dastlabki ma'lumotlarni ko'rsatish xususiyatiga ko'ra miqdoriy (indeks, omil, xarajat, daromad, bozor) va sifat (ekspert, senariy, semantik, morfologik, matritsa) ga tasniflanadi. Ikkinchi daraja - qo'llaniladigan foydalanish chegaralariga ko'ra innovatsion salohiyatni (batafsil, diagnostik, me'yoriy, resurs, muvozanatli) va inson kapitalini baholash usullariga tasniflangan o'ziga xos baholash usullari. Birinchi va ikkinchi darajali guruh usullari o'rtasidagi bog'liqlik birlashtirilgan usullar - tahliliy, namunaviy, integral, kognitiv, reyting orqali amalga oshiriladi, ularning mohiyati mintaqaning innovatsion salohiyati va inson kapitalini birgalikda baholashda amaliy foydalanish misollari bilan tasdiqlanadi[4].

Tadqiqotning inson kapitalini baholashga mo'ljallangan amaliy uslubiy ishlanmalari mintaqaning innovatsion salohiyatini baholash bilan bog'liqligi uchun tahlil qilinadi. Usullar mazmunini batafsil tahlil qilish natijalariga ko'ra, inson kapitalini baholash usullari mintaqaning innovatsion salohiyatini baholash usullariga qaraganda kengroq mazmunli xilma-xillik bilan tavsiflanadi, bu baholash predmetiga inson kapitalining sifat xususiyatlarini kiritish bilan bog'liq, innovatsion potentsialni baholash esa faqat uning miqdoriy parametrlari bilan cheklangan. Baholash predmetining farqiga qaramay, usullar bir xil muammolar mavjudligi bilan tavsiflanadi, asosiysi baholangan tarkibiy qismlarda innovatsion inson kapitali va innovatsion salohiyatni baholash tarkibiy qismlarida inson kapitalining yo'qligi, bu esa mintaqaning innovatsion salohiyati va inson kapitalini ularning o'zaro bog'liqligi va o'zaro bog'liqligida birgalikda baholash imkonini bermaydi. Hududning innovatsion salohiyati va inson kapitalini birgalikda rivojlantirishning kontseptual modeli mintaqaning innovatsion salohiyatini rivojlantirish va uning inson kapitalidan iqtisodiyotda samarali foydalanish o'rtasidagi bog'liqlikni o'rganishga falsafiy yondashuvning prakseologik jihatiga muvofiq ishlab chiqiladi. Birlashtirilgan rivojlanishni kontseptual modellashtirishning dolzarblashuvi "ta'lim-fan-ishlab chiqarish" triadasi tarkibiy qismlarining texnologik bo'shlig'i, shuningdek, "mavjudlik-amalga oshirish" aloqasidagi innovatsion potentsialning pozitsion bo'shlig'i bilan bog'liq bo'lib, bu ijodkorlarning intellektual salohiyatini kapitalashtirilgan shakldagi innovatsiyalar va amalga oshiruvchilarga aylantirishga salbiy ta'sir ko'rsatadi[5]. Modeldagi innovatsiyalarni kapitalashtirish texnologiyalari maqsadga erishishning zaruriy sharti - inson kapitalini rivojlantirish va undan innovatsion iqtisodiyotda foydalanish samaradorligini oshirish bilan ta'minlangan mintaqaning innovatsion salohiyatini kengaytirilgan takror ishlab chiqarish o'rtasidagi bog'liqlikni ta'minlovchi vosita sifatida asoslanadi. Maqsadlarni amalga oshirish bloki hududning innovatsion salohiyati va inson kapitalini birgalikda rivojlantirish jarayonining afzalliklari, vazifalari, ustuvor yo'nalishlari va natijalari bilan ifodalanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa sifatida aytish kerakki, innovatsion iqtisodiyotda inson kapitalini boshqarish metodologiyasi, shu jumladan, milliy maqsadlarga erishish va manfaatlarni amalga oshirishga yo'naltirilgan inson kapitalini boshqarish institutlari, mexanizmlari va vositalarini takomillashtirishga qaratilgan boshqaruv algoritmi dizayni, davlat siyosati imperativlarining o'ziga xos tarkibi bilan tavsiflanadi. Innovatsion iqtisodiyotda inson kapitalini shakllantirishda investitsiyalar samaradorligini baholash usullari innovatsion iqtisodiyotda inson kapitalini shakllantirishning samarali vositasi hisoblanadi. Bog'liq rivojlanishning ustuvor yo'nalishlari, ularning belgilanishi mintaqaning innovatsion salohiyati va inson kapitalini o'zaro bog'liq rivojlantirish natijasiga erishishni ta'minlashi kerak. Olingan natijalar mintaqaning innovatsion salohiyati va inson kapitali o'rtasidagi munosabatlar sohasidagi mavjud nazariy ishlanmalarni to'ldirish va kengaytirish imkonini beradi. Ularni kompleks baholashning taklif etilayotgan metodologiyasi innovatsion sohada innovatsion rivojlanish va aholi bandligini ta'minlash bo'yicha maqsadli hududiy dasturlarni ishlab chiqish va prognozlash uchun tavsiya etilishi mumkin. Ilmiy muammoni yanada rivojlantirish istiqbollari mintaqaning innovatsion salohiyati va inson kapitalini birgalikda rivojlantirish samaradorligiga ta'sir qiluvchi yangi omillarni nazariy asoslash, baholash jarayoni metodologiyasining elementar tarkibini kengaytirish va kontseptual model qoidalarini mintaqaviy amaliyotga tatbiq etish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqish bilan bog'liq.

Muallif haqida / Сведения об авторе / Author details

1. **Ubaydullayev G'ayrat Zuvaytovich QDTU dotsenti/ Убайдуллаев Гайрат Зувайтович доцент КГТУ / Ubaydullayev Gayrat Zuvaytovich associate professor, Karshi state technical university**

► gayrat.ubaydullayev@mail.ru

■ <https://orcid.org/0000-0003-0969-729X>

Foydalanilgan adabiyotlar:

- [1]. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2020 yil 29 dekabrda Oliy Majlisga Murojaatnomasi. Xalq so'zi, 2020 yil 30 dekabr.
- [2]. Абдурахманов К. Х. Трудовая миграция и её влияние на занятость населения / К. Х. Абдурахманов, Э. М. Мухитдинов, З. Г. Шакаров и др. // Международный научно-исследовательский журнал. — 2019. — № 4 (82) Часть 2. — С. 6—11.

- [3]. Голубкин В.Н. Интеллектуальный капитал в эпоху глобализации мировой экономики. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.oulink.ru/pub/business_obraz_1_18.htm (дата обращения: 18.03.2020).
- [4]. Окунькова Е.А. Роль человеческого капитала в инновационном развитии экономических систем / Е.А. Окунькова // Глобальный научный потенциал. – 2018. – №11– С. 120–123.
- [5].Абрамов В.И. Методология оценки инновационного потенциала [Текст]
/ В.И.Абрамов.-Самара:ДСМ, 2022.-176 с.
- [6]. Антология экономической классики: В.Петти, А.Смит, Д.Рикардо [Текст]
/ Антология экономической классики: пер. с англ. М.: Эконом-Ключ, 1993.-478 с.
- [7]. Бибик, С.Н. Инновационный потенциал региона: сущность, содержание, структура [Текст] / С.Н. Бибик // Креативная экономика. 2018. № 5(77). – С. 3-9.
- [8]. Ващейкина, Ю.Ю. Человеческий капитал и человеческий потенциал региона: соотношение понятий [Текст] / Ю.Ю. Ващейкина // Экономика и предпринимательство. – 2018. -№ 10(99). – С. 349-357.
- [9]. Грачев, С.А. Человеческий капитал как ресурс инновационного развития региона [Текст] / С.А. Грачев, О.А. Доничев, Т.Б. Малкова // Экономический анализ: теория и практика. – 2019. - № 5. – С. 44-77.